

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Н О Д У Н А В К А .

№ 52.

У Суботу 23. Децембра.

1844.

МОЈА СВАКИДАШЊА ПЈЕСМА.

Створителю благиј мой!
Тебе вѣчно славитѣ,
Башъ до гроба хвалитѣ
Мога тѣла цѣлій строй.

Доброту си излю
Сву на мене, Боже ты!
Светый образъ дао ми,
Та дивно ме створио!

Дао си ми свету моѣ,
Искру твою светости,
Безконачне моћности,
Да разганямъ чеља ноѣ!

Найсрећниѣмъ у кругу
Створио си ме, Боже!
Гдѣ приступа неможе
Пакленоме быт' врагу.

Ласкательства грабежъ я
Да! постати немогу,
Сяйномъ нисамъ на стогу,
На главн ми сплетъ несл.

Када грми, тутњи кадъ,
Риче, руши бѣсныи громъ,
Горду кулу, сяйный домъ,
Колеба в срећна тад'.

Изданце кадъ бѣсне,
Трона с' небо замути,

Крвь нештеде просути,
Я изводимъ тад' пјесе.

Можъ у кругу тишине
Теби химне изводимъ, —
Къ теби летимъ, преходимъ
Свы свѣтова высине.

Горе там изъ дубльине,
Выш' небесны сводова,
Светы твои духова,
Слушамъ хоре, — — милине. —

Да! тебе духъ мой двори,
Тебе само, Боже мой!
Празность му е света строй, —
Жеѣ га нигда немори.

Сладакъ ми е жизни данъ,
Жельно тражеѣ погледъ твой;
Али и пакъ духъ ми мой
Радо чека тѣла санъ:

Да! узлетн къ Теби там',
У духова светый станъ,
Безконечный гди е данъ
И радости вѣчне храмъ.

Алекса Деснировиѣ.

НЕШТО О ДУБРОВНИКУ.*)

(Продуженив.)

Списательи Венецијански задиру и на другомъ мѣсту независимость Дубровчана, казуюћи

*) Две погрѣшке измакуле су намъ се у прошастомъ ча-

да су се они были повиновали за неко време законима Венеције. Кадъ се помисли на мрзость, коя є свагда бывала међу ове две републике, и на лажи, коє су Венецијански списатељи безобразно разасули о свима народима, којѣ слава њиову зависть побуђаваше, неможе се никако на њиова писма ослонити. Трудно ће бити разтерати густу маглу, коју су они навукли на повѣсть Далматинску одъ выше вѣкова: али све што су о тому нависано оставили, неможе никако поднети изпитъ озбыльне критике, и све є тако очевидна лажь, да садашњи списатељи почину врло о свему сумњати, а неки су и рекли, да то ние могуће, да су се догођаи онако збывали, како они приповѣдаю. Оно пакъ, што се тиче независимости Дубровачке, у свако време было є до края изяснѣно опетъ одъ єдногъ Италијанца, препознатогъ Ф. Анпендинія.

Дубровникъ ние быо обвладанъ одъ ниедногъ туђегъ народа све до почетка овога вѣка; вѣкъ, у кому морало є да погине много слободны націоналитета, а чий духъ ништа манѣ єсте слободна и велика націоналность. Само године 1806 Наполеонъ, држећи се оне њгове системе, да препречи Инглезима сва сувоземна пристаништа (єдино способно средство, коє њгова високоумность была є измыслила, за порушити у кратко време њиово могућство), завео є свою войску у Дубровникъ, кои збогъ свое ниедноприлежности (neutralité) мого є ласно склонити настанути Инглезки бродова у Јадранскомъ тесноморю. По тому предпріатию Наполеону постигшило се є свима грађанима саобщити єдно разглашењѣ, у кому увѣриваше ѣй, да є притомость Француза у Дубровнику была само временита, и захтѣвана одъ саме нужде и нарави ондашнѣгъ рата, али пошто се тай ратъ сврши да ће они безъ ниедногъ казѣнїа отићи: до тада да Република ние имало бити утѣснѣна или сметана у свому унутренему владаню, коє оставяше слободно, како є и до онада было, такођеръ ни у своимъ спољашнимъ отношенїяма, изключаваяћи она само, коя до онада бяше држала са неприятельима Французскимъ. Међутимъ ови неприятельи, сматраюћи Дубровчане као себи противне, заробише єдни све бро-

дове, коє ѣмъ вађоше на мору, а други нападоше ѣй по суву, те немогући њиовъ градъ отети, одадроше, па запалише два богата и красна заградия. Штета на єдној и на другој страни была є процѣнѣна на 20 милиона франака. Наполеонъ показао се у првый часъ тронуть съ таке несреће Дубровчана, али за неслушати њиове тужбе смрси ѣи до мало времена са списке народа, и яви ѣмъ, да земля Дубровачка постала є Французска држава. Ето, то є было издѣлїе њгове дипломатическе вѣжности, и таково изпуњѣнїе њговы кралѣвски обећанїа*)

Али паденїе републике Дубровачке ние се безъ славе догодило. Кадъ Властели бы забранѣно, да се већъ састає у великой дворници одъ Вѣна, она, обдржаваюћи свое достоинство, и єдну непомичну ставность, кзађе изванъ града, сакупи се у єданъ приватный домъ, срєдечну протестацію напише и пошлѣ протива толи насилне грабежи, и тако мрзећегъ издајства, па само окончано разстави се, по што прегледа и сврши све рачуне свога влада, спремаюћи се за боля времена. У то доба, ватрєный домолюбацъ Иванъ Наталић ѣђаше у Цариградъ просити одъ дивана њгову посредственность кодъ велики сила за повраћенїе старогъ му союзника, неки други одъ властеле позиваху на оружїа селяке и често бяху се са Французима. После заступивше ове Французе Нѣмци, којима на концу бы сасма одобрєно притяжанїе републике одъ Бечкогъ сабора; саборъ у кому хотѣло се установити єдно право равновѣсїе и вѣковитый миръ међу Европейскимъ народима, али у кому препрєбаюћи свуда наравъ стварїй и наклоность вѣка бацїло се ве-

*) Neutralitet често є забавила Дубровнику спазєнїе и благостанїе; али овога пута набавила му є паденїе: толико є истина, да єдва нєта политїка нїє дубра свагда ни у єдиномъ случаемъ. Да Дубровчани нису онда слѣдили наклоность свогъ себичногъ домолюбія да су приимли Которане, кои се хотяху съ њима садружити подъ єдно владанїе, да су ступили у союзъ са Црногорцима, у споразумѣнїе са Србима, кои се онда бяху борили за свою независность, да су побудили народность у Далмаціи, подigli Ерцєговце и Бошняке, тому свему имали су средства, са помоћу Русса и Инглеза были бы се могли опречити Французима, были бы сповдвїили у ѣвнїю са истїемъ Наполеонѣмъ, кои намѣриваше основати єдно кралѣвство Илїрско; было бы єдногъ рѣчи тако побуђенїе у духовима учинили, да може бити были бы навели Бечкїй саборъ, да иначе Европомъ разредї. Али они су се осамїили одъ други Славїяни, па су пропали.

ну; прва онда, гдѣ се чита, да су Французи изъ Дубровника превели у свою землю „тканїе свїле“ прочтїай „тканїе чов.“ и у мѣсто „Войвода одъ Копво“ прочтїай „Войвода одъ Сорго.“

лики стихія немира, и учинило се погрѣшка, кое ће се изплатити грознимъ пролитіемъ людске крви.

Међу толикимъ особностима преважнимъ и поединимъ, кое разуманъ смотритель увиђа у повѣсти дубровачкой, то є безъ сумнѣ найзнаменитія, што ова република, будући у свако доба была права Оазисъ изображенія, и свагда отворена иностранному тргованю, ние се никада пуштила покварити онимъ погрѣшкама, кое су свудъ и свагда опоганиле трговачке народе, и обдржала є таку простоту и чистоћу срца и духа да јој се сада ни сѣне небы могло наћи у изображеној Европи. У трговсту бывало є таково поштењѣ и повѣренѣ, да највећи послови чинили су се готово свагда безъ инедногъ писма, највећи займи на саму рѣчь дужникъ само уреко бы са своимъ займательомъ време, у кому ће му се одужити. Слабо или нимало направе (luxe), красно али умѣрено и чешће утѣснѣно у кругу најближи пріятеља дружтво, дубока понизностъ у сыновима, превелико почитаніе справъ старости, и женске чистоте; миръ пресладкій и вѣчитый у унутрености домова, послови, книжевностъ и молитва напуњаваху савъ Дубровачкій животъ кои ино небаше, него едно дуго и свето дѣло. У едномъ народу, у коме краљвале су приватне добродѣтели, ни су могли ни общте оскудѣвати, и зато Дубровникъ имао є и свои Брута и свои Регула, и другчи витезова, коима се старина дичи, и кои су жертвовали своя добра, своя достоинства, свое животе, животе свои рођака за отечествену ползу. Ето што су мудри закони и мудро воспитаніе домаће учинили. Исторія Дубровачка быти ће заисто една лѣпа страница у общтой Славянской исторіи... буди јој слава, а нама саданымъ Славлянима буди намъ она за примѣръ.

(Конаць слѣдує.)

ПОДИЗАНЪ ПРУСКЕ НА КРАЛѢВСТВО.

(Продуженіє.)

У ономъ опасномъ течаю времена морао є овај Князь нѣкимъ већима као саюзникъ важанъ быти, и будући га є као таковогъ свайъ за себе добыти тражію, зато већина Князова незакосни нѣму, у полученію титуле желю испунити. А и Царь Леопольдъ I. согласіо се на то, и да га небы могао Лудвикъ XIV. за себе

добыти, поита Енглезка и Холандезка, нѣга припознати и са писменнымъ честитаньмъ среће ласкати му.

Августъ II., Краль Польскій, Фридрихъ IV., Краль Данскій, Петаръ Великій Царь Русскій, Швайцдерска и већина Нѣмачки Князева чинили су то исто, само Карль XII, Краль Шведскій, слѣдовао є доцнѣ; а Французка као и Шпаньолска припознали су га текъ о Утрехтскомъ миру.

Овај за свакогъ Пруса торжественый данъ, у коя се Фридрихъ III., пре Курфирштъ одъ Бранденбурга и войвода Прусскій, садъ као Краль првый у Прусской у Кенигсбергу са великимъ торжествомъ самъ себи круну на главу метнуо, быо є 18. Януара 1701.

Пре еданъ данъ, 17. Януара држао є онъ съ своіомъ породиломъ, са свима великашима двора свога и множиномъ свои служителя особито сыйный и украшеный улазакъ у Кенигсбергъ.

Телали, богато обучени и на добримъ коньма, извикали су по улицама подизанѣ Княжества на Кралѣвство; и за споменъ овогъ догађая заведе онъ, обколѣнъ одъ нѣгови великаша, јонѣ истогъ дѣна орденъ црногъ орла.

Пре подне 18. Януара, Фридрихъ III., као Краль I., у сали свогъ замка, огрнутъ скупочнѣномъ црвеномъ кабаниномъ, на којой су неброенне круне и орлови извезени были, у десной руцы драгоцѣнный скинтаръ, а у левой исто тако драгоцѣнну државну ябуку држећи, на прекрасный престоль посади се. Предъ нѣмъ є клечала нѣгова супруга, а на лево и на десно стояли су нѣгови министри и странный посланцы. Нѣгова є глава была съ великомъ, преко плећа доле коврчастомъ барокомъ покривена. Затимъ узме онъ са торжественномъ озбыльносту предъ нѣвѣтъ стоєћу круну, коя є одъ велике вредности была, метне є себи на главу, при чему є свое одсадашнѣ име Фридрихъ I. Краль Прусскій изречао, пакъ є затямъ круну на главу свое супруге, коя є предъ нѣмъ клечала, метнуо.

Текъ што се ово свршило, одма су му одъ нѣгове цѣле породице и одъ своіу великаша дворски поклоненія учинѣна.

Затымъ се упути онъ са своіомъ супругомъ, праћенъ одъ безчисленогъ народа, съ ви-

ванѣмъ жителя Кенигсберга, и одъ громогла-
вны тонова у цркви, гди су са обаде стране
олтара два украшена стола стаяла, на коя су
се Краль и Краљица посадили.

Два само зато наименована Лутеранска Е-
пископа извршивали су овде миропомазаніе, за
коимъ е самъ іоштъ еданъ путъ круну предъ
скупальнымъ народомъ на главу метнуо.

(Конацъ слѣдусь.)

МУЖЬ И ЖЕНА СЪ ПОРОДОМЪ СВОИМЪ.

У селу Рудному Среза Студеничкогъ О-
кружія Чачанскогъ живи еданъ одъ 90. година
старацъ, именовъ Андрија Бошковићъ, са супру-
гомъ своіомъ Смиланомъ, 91. годину старомъ,
кои су обоє при оволикимъ годинама и сада та-
ко лаки и здрави, а особито старацъ, да се чо-
векъ дивити мора. Овай паръ умножио е по-
родъ свой до удивлѣнія. Сада у дому старца
живи, кое сынова, вѣрій, унука мужски и жен-
ски. 31 душе; снає у кућу изъ други домова
доведены 6; вѣрій у друге домове удаты 9,
одъ кои е 21. душа свѣтъ угледала: умрло е,
осимъ овы жавы, 10. Дакле свега чрезъ поме-
нути два лица, Андрию и Смилану, изузимаюћи
6. сная, 74. лица, кое мужка, кое женска, на
светъ су овай произишла и свевишићгъ Твор-
ца славила и славе! — Какавъ е то благословъ
божій надъ овимъ супрузима изливень, кои,
прежививши скоро едно столѣтіе, у лакој ста-
рости и добромъ здравлю са оволико умноже-
нымъ породомъ своимъ живе, и три пута себе
прероѣене гледаю. Заиста есте благословъ бо-
жій! Колика бы великій цареви и они, кои се
са златомъ играю, блага дали, да бы на сян-
номъ престолу свѣемъ здрави и задовольни о-
нолико година, као поменуты старацъ у своіой
сламној кућици, изброяти, и фамилію свою о-
нолико умложити могли! Но то се купити за
злато неможе. —

Вишепоменутый старацъ Андрија као за най-
главнѣе препоручує: умѣренность у елу и пићу и
у уживаню брака и изванъ брака, — а крозь савъ
животъ крѣпко се Богу молити и радинъ бити

свакоме кои жели дугъ животъ и лаку и зар-
ву старость дочевати.

Мата М. Краинићъ.

ИСКРИЦЕ.

XXVI.

Слабо срце людско! тебе више мори лю-
бавъ него омраза. Шта е горе него омраза?
Шта може лакше да понусти вериге наше, на-
роди жалостян, него любавъ!? Погледайте мраве,
како се за едно труде, и у своима кућица-
ма заедно проводе добро и зло време. Али смо
мрави невидими, кои се бѣмо међу нама са-
мо зато, да насъ нога людій, кои иду ласниє
погази! — —

Ришћани или Латини мы смо сви одкупль-
ни крвлю онога човека славе и жалости, ко-
ниє знао него любити, и осветити се добротчи-
ствама. Свима свѣтли ово сунце, свима ова
земля дає хлѣбъ, цвѣће и гробъ. Толике насъ
разлике разставляю у овомъ жалостномъ живо-
ту, толике насъ муке іоште чекаю, да ій из-
толковати никадъ неможемо, ма се и били и
мучили небы, и кое су намъ дате, као залога
братинства нашегъ. Любимо се найпре, пакъ
онда ће све ове смутнѣ исчезнути као магла;
молимо, да се истина прикаже свой нашој бра-
ћи; тражимо у сыновима нашима оне друге црк-
ве, кои ће намъ дати особите примѣре просте
крѣпости и духовне дике. А ты, Боже наймили,
найлюбезни и найплеменити, ты насъ научи
милу, любави и великодушію, кое е на твоємъ
челу као огледало небесне ведрине; дай намъ,
да видимо лѣпоту едиодушія; дай намъ, да се
гледамо сви као кита онога стабла, кое е диг-
нуло врху себе спасеніє наше!

НОВА КНЪИГА.

*Скитничка Конфузія или Несторово поканіє.
Мелодрама у петъ дѣйствіа, састављени Мойсеомъ
Живойновићемъ, Писаромъ Среза Олољскогъ О-
кружія Пожаревачкогъ. У Бѣограду у Княже-
ско-Србској књигопечатни. — На 12-тини, стр.
VIII., 129.*

Учредникъ Милошъ Поповићъ

Издано и печатано у Правителственой Књигопечатни у Београду

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА